

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα 3-7-2014
Αριθ. Πρωτ. 2431

Τηλ. : 210 6411525
Ταχ : 210-6411523

Προς
Τον Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Αριθμ. Γνωμ. 3

Θέμα : Περί της δυνατότητας ή μη επιβολής δεσμεύσεων τραπεζικών λογαριασμών ή περιουσιακών στοιχείων από το Σ.Δ.Ο.Ε, μετά την ισχύ του Ν 4223/2013.

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 8985/2014 έγγραφο του Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος, ζητείται η γνώμη μας, περί του εάν, μετά την ισχύ του Ν. 4223/2013, το Σ.Δ.Ο.Ε έχει την αρμοδιότητα, σε περιπτώσεις διαπίστωσης μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής, να προβαίνει σε δεσμεύσεις τραπεζικών λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων των υπαιτίων. Επί του ζητήματος αυτού η γνώμη μας είναι η εξής:

Με το άρθρο 30 του Ν 3296/2004 συνεστήθη η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών, με τις στο άρθρο αυτό λεπτομερώς καθοριζόμενες αρμοδιότητες. Η υπηρεσία αυτή μετονομάστηκε με το άρθρο του Ν 3842/2010 σε Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε). χωρίς να θιγούν καθόλου οι αρμοδιότητες της.

Με την παράγραφο 2 του ως άνω νόμου ορίστηκε ότι κύριο έργο της Υ.Π.Ε.Ε (ήδη Σ.Δ.Ο.Ε) είναι:

«η αποκάλυψη και καταπολέμηση εστίων οικονομικού εγκλήματος, μεγάλης φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίας, ο έλεγχος της κίνησης κεφαλαίων, ο έλεγχος της διακίνησης αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και της κατοχής και διακίνησης απαγορευμένων ή υπό ειδικό καθεστώς ειδών και ουσιών, ο έλεγχος της ορθής εφαρμογής των διατάξεων που σχετίζονται με τις εθνικές και κοινοτικές επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις καθώς επίσης και των διατάξεων που αναφέρονται στην προστασία της δημόσιας περιουσίας.

Ειδικότερα: α). Η έρευνα, ο εντοπισμός και η καταστολή οικονομικών παραβάσεων ιδιαίτερης βαρύτητας και σημασίας, όπως η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος), οι απάτες και παρατυπίες, οι παραβάσεις που σχετίζονται με προμήθειες, επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις, οι παράνομες χρηματοπιστωτικές και χρηματοπιστωτικές συναλλαγές και γενικά οι οικονομικές απάτες σε βάρος των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξάρτητα από τον τόπο τέλεσης,

- β). Ο προληπτικός έλεγχος εφαρμογής της φορολογικής νομοθεσίας και ο προσωρινός φορολογικός έλεγχος, ιδίως στους παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους, με έμφαση στο Φ.Π.Α., καθώς και ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων της τελωνειακής νομοθεσίας,
- γ). Η έρευνα αποκάλυψη και καταπολέμηση παράνομων συναλλαγών, απατών και δραστηριοτήτων, που διενεργούνται με χρήση ηλεκτρονικών μέσων, του διαδικτύου και νέων τεχνολογιών,
- δ). Η πρόληψη, δίωξη και καταπολέμηση άλλων παραβάσεων όπως, παράνομη διακίνηση ναρκωτικών, όπλων και εκρηκτικών, πρόδρομων και ψυχοτρόπων ουσιών, τοξικών και επικίνδυνων ουσιών (ραδιενεργά και πυρηνικά υλικά, τοξικά απόβλητα κ.λπ.) αρχαιοτήτων και πολιτιστικών αγαθών,
- ε). Η προστασία, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, του αιγιαλού και της παραλίας, ως και των ανταλλάξιμων και δημόσιων κτημάτων, αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, από τις αυθαίρετες καταπατήσεις και κατασκευές επ' αυτών».

Με την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου οριζόταν ότι η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων (νυν Σ.Δ.Ο.Ε) προέβαινε:

- «α). σε ελέγχους των μεταφορικών μέσων, καταστημάτων, αποθηκών και άλλων χώρων, όπου βρίσκονται αγαθά, ανεξάρτητα από τον φορέα εκμετάλλευσής τους και του τελωνειακού καθεστώτος υπό το οποίο τελούν,
- β) έρευνες εγγράφων και λοιπών στοιχείων, ως και έρευνες σε άλλους χώρους που δεν αφορούν την επαγγελματική απασχόληση του ελεγχόμενου, όταν υπάρχουν στοιχεία ή βάσιμες υπόνοιες για την τέλεση οικονομικών παραβάσεων, μετά από συναίνεση του ελεγχόμενου ή του αρμόδιου εισαγγελέα και, σε περίπτωση έλλειψης αυτού, του επιτόπιου δικαστικού λειτουργού. Όταν πρόκειται για έρευνα σε κατοικία, είναι πάντοτε απαραίτητη η παρουσία εκπροσώπου της δικαστικής αρχής,
- γ) συλλήψεις και ανακρίσεις προσώπων και έρευνες μεταφορικών μέσων, αγαθών, προσώπων, καταστημάτων, αποθηκών, οικιών και λοιπών χώρων, ως και στη διενέργεια ειδικών ανακριτικών πράξεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ισχύουσες κάθε φορά ειδικές διατάξεις και τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, για τα αδικήματα που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία και ανάγονται στην καθ' ύλη αρμοδιότητα της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων,
- δ), κατασχέσεις βιβλίων, εγγράφων, αγαθών, μέσων μεταφοράς και άλλων στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων και ηλεκτρονικών μέσων αποθήκευσης και μεταφοράς δεδομένων, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά φορολογικές και τελωνειακές διατάξεις,
- ε) δεσμεύσεις, σε ειδικές περιπτώσεις διασφάλισης συμφερόντων του Δημοσίου ή περιπτώσεις οικονομικού εγκλήματος και μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής και λαθρεμπορίου, τραπεζικών λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων, με έγγραφο του προϊσταμένου της αρμόδιας Περιφερειακής Διεύθυνσης της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων, ενημερώνοντας για την ενέργεια αυτή, εντός είκοσι τεσσάρων (24) ωρών, τον αρμόδιο εισαγγελέα.

Με το άρθρο 52 του Ν 4223/2013 (ΦΕΚ Α' 287/31-12-2013), τροποποιήθηκε το άρθρο 30 του Ν 3296/2004 ως εξής:

- αα) διαγράφηκαν οι λέξεις «μεγάλης φοροδιαφυγής και» από το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 και οι λέξεις «φορολογικές και τελωνειακές» από την περίπτωση δ της παραγράφου 5 (παρ.2 και 3 του άρθρου 52 του Ν 4223/2013),
- ββ) καταργήθηκε η περίπτωση β της παραγράφου 2 και αναριθμήθηκαν οι υπόλοιπες

περιπτώσεις σε περιπτώσεις β, γ και δ (παραγ.1 του αυτού ως άνω άρθρου) γγ) μετά την περίπτωση ε της παραγράφου 2 (όπως αυτή αναριθμήθηκε με την παρ.1 του άρθρου 52 του Ν 4223/2013), προστέθηκε νέα περίπτωση δ με το εξής περιεχόμενο:

δ) « Η εκτέλεση των εισαγγελικών παραγγελιών, εντός του πεδίου της αρμοδιότητάς του»,

δδ) με την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου (άρθρο 52 του 4223/2013) ορίστηκε ότι διαγράφονται οι λέξεις «μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής και» από την περίπτωση ε της παραγράφου 2 του άρθρου 30 του Ν 3296/2004, όπως αυτή αναριθμήθηκε με την παράγραφο 1 του ίδιου νόμου.

Όμως η περίπτωση ε της παραγράφου 2 του άρθρου 30 του Ν 3296/2004, δεν περιλαμβάνει τις λέξεις «μεγάλης φοροδιαφυγής και», που φέρονται να διαγράφονται με την διάταξη που προαναφέρθηκε. Οι λέξεις αυτές συναντώνται στην περίπτωση ε της παραγράφου 5 του άρθρου 30 του Ν. 3296/2004, το οποίο αναφέρεται στην δυνατότητα του προϊσταμένου της Περιφερειακής Διεύθυνσης του Σ.Δ.Ο.Ε. να προβαίνει με σχετικό έγγραφο του σε δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων των ελεγχόμενων προσώπων, σε περιπτώσεις οικονομικών εγκλημάτων και μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής.

Από την γραμματική συνεπώς ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 30 παρ.5 του 3296/2004, όπως αυτή ισχύει και μετά τις τροποποιήσεις που επήλθαν κατά τα ανωτέρω, προκύπτει σαφώς και ανενδοιάστως ότι εξακολουθεί να υφίσταται η αρμοδιότητα του προϊσταμένου της Περιφερειακής Διεύθυνσης του Σ.Δ.Ο.Ε να προβαίνει σε δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων των ελεγχόμενων προσώπων σε περιπτώσεις μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής.

Πιθανότατα πρόθεση του νομοθέτη (μετά την αφαίρεση από το Σ.Δ.Ο.Ε του προληπτικού ελέγχου εφαρμογής της φορολογικής νομοθεσίας) ήταν να διαγραφούν οι λέξεις «μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής και» από την περίπτωση ε της παραγράφου 5 και όχι από την αναφερόμενη σε άλλο ζήτημα περίπτωση ε της παραγράφου 2.

Εάν όμως αυτός δεν εκφράστηκε σωστά, είναι έργο του ίδιου να προβεί σε διόρθωση του λάθους (ή της παραδρομής) και όχι του εφαρμοστή του δικαίου.

Σε κάθε πάντως περίπτωση, και αν ακόμη καθ' υπόθεση και μετά από διορθωτική ερμηνευτική προσέγγιση (λογική ερμηνεία της διάταξης περί της οποίας γίνεται λόγος, προς εξεύρεση της αληθούς βούλησης του νομοθέτη). ήθελε γίνει δεκτό ότι ο τελευταίος ήθελε να διαγράψει τις λέξεις «μεγάλης έκτασης φοροδιαφυγής και» από την περίπτωση ε της παραγράφου 5, κατά την γνώμη μας και πάλι υφίσταται αρμοδιότητα του προϊσταμένου της περιφερειακής Διεύθυνσης του Σ.Δ.Ο.Ε για επιβολή δεσμεύσεων λογαριασμών και περιουσιακών στοιχείων προς διασφάλιση των συμφερόντων του δημοσίου (στα πλαίσια βεβαίως διενεργούμενης προανάκρισης ή προκαταρκτικής εξέτασης), αφού και μετά την τροποποίηση της παραγράφου 5 του άρθρου 30, διατηρήθηκε η αρμοδιότητα του αυτή στις περιπτώσεις των οικονομικών εγκλημάτων, κλασσική δε περίπτωση οικονομικού εγκλήματος, με ιδιαίτερη μάλιστα κοινωνική απαξία, αφού τελείται σε βάρος του Δημοσίου, αποτελεί και η φοροδιαφυγή.

Ο Αντισταγγελέας του Αρείου Πάγου
Νικόλαος Παντελής